

5. час

Повратне информације (изборно)

Ова табела даје сажет преглед информација које су наставнику потребне за планирање и држање часа.	
Развијање компетенција упућује директно на ЕДЦ/ХРЕ.	
Циљ учења показује шта ученици знају и разумеју.	
Задатак/задачи за ученике , уз методу, чине основни елемент процеса учења.	
Листа материјала је помоћ у припреми часа.	
Предвиђено време наставнику омогућава оквирно планирање времена.	
Развијање компетенција	Анализа личног процес учења и развијања компетенција. Давање конструктивних повратних информација. Анализа заједничке одговорности ученика и наставника за успех наставе ЕДЦ/ХРЕ.
Циљ учења	Повратне информације су важан алат за унапређење процеса подучавања и учења.
Задачи за ученике	Ученици анализирају свој рад (исход и процес учења).
Материјали и средства	Радни материјал за ученике 6.3 (повратне информације ученика). Флипчарт са фломастерима различитих боја. Један лист папира са флипчарта са великом копијом са радног материјала за ученике 6.3.
Метода	Индивидуални рад, пленарно излагање и дискусија.
Предвиђено време	1. Индивидуалне повратне информације. 7 мин. 2. Пленарно излагање и резултат повратних информација. 13 мин. 3. Завршна дискусија. 20 мин.

Напомене за наставника

Ова наставна јединица је изабрана као један од два примера у овом приручнику¹⁸ који показују како да користимо део часа у коме ученици дају повратне информације за оцењивања наставне јединице. Део са повратним информацијама није обавезан, али је веома користан.

Ученици дају повратне информације о свом раду на пројекту – нагласак сада стављају на процес наставе. Шта је било тешко, а шта је добро функционисало? Које вештине имају, а које би желели даље да развијају?

Давање повратних информација је корисно средство за процену резултата часова ЕДЦ/ХРЕ, међусобним упоређивањем ставова ученика, као и упоређивањем ставова ученика и наставника. Повратне информације захтевају време, али уложено време доноси позитивне резултате јер се може очекивати побољшање радне атмосфере и ефикасности планирања наставе. Део часа посвећен повратним информацијама састоји се од давања информација (1. и 2. корак) и завршне дискусије (3. корак).

¹⁸ Видети радни материјал за ученике 5.6 (за 4. и 5. наставну јединицу).

Опис часа

Поступак који следи препоручује се за рад са ученицима који нису навикли на давање повратних информација. Алтернативни поступак за одељења и наставнике који имају одговарајуће искуство са давањем повратних информација налази се у доњем тексту.

1. Појединачно давање повратних информација

Папир са флипчарта се налази на зиду или табли како би га сви ученици добро видели. Наставник објашњава циљ лекције: ученици се неће бавити новом темом, већ ће се повући, да тако кажемо, да сагледају резултате и ток самог процеса учења. Они треба искрено и поштено да одговоре на питања која се налазе у радном материјалу који ће добити. Не треба да напишу своје име.

У дискусији која следи, ученици и наставник анализирају повратне информације да би видели на који начин могу заједно побољшати резултате учења на часовима ЕДЦ/ХРЕ – задржавајући оно што је добро функционисало, а мењајући оно што није било толико успешно.

Сви ученици добијају по један примерак радног материјала 6.3. Наставник их упозорава да не смеју да гледају материјал других ученика - то није тест са низом очекиваних одговора.

Први део радног материјала састоји се од осам констатација о различитим видовима подучавања и учења – алат политичког циклуса, методе подучавања и учења, сарадња и интеракција са другим ученицима и са наставником. На питања се одговара стављањем тачке на мету за пикадо – тачка у центру (бр. 5) значи „у потпуности се слажем“, а тачка на спољашњем кругу (бр.1) значи „уопште се не слажем“.

У другом делу ученици могу унети своје личне утиске о „светлим тачкама“ и „неуспесима“ – шта је у овој наставној јединици било најзанимљивије и најважније, што ће због тога запамтити? А шта је било посебно незанимљиво, бескорисно или досадно, па ће због тога то брзо заборавити?

2. Пленарно представљање резултата повратних информација

Ученици раде у тишини. Тим од два ученика сакупља радне листиће и ставља их на флипчарт. Један ученик гласно чита резултате са мете за пикадо на сваком радном листићу, а други их уписује у велику мету која је нацртана на флипчарту. Ученик може тачно да израчуна укупни резултат тако што сабере резултате свих сектора мете и подели их са бројем ученика који су учествовали у задатаку.

Личне повратне информације (2. део) се такође гласно читају и уносе на два велика папира са флипчарта са леве и десне стране мете, где се на сваком налази наслов који се односи на питање за добијање повратне информације – нпр. шта ми је било посебно занимљиво/незанимљиво.

Алтернативни поступак

Овај поступак захтева доста времена, али ће олакшати рад оним ученицима којима је то први сусрет са задатком давања повратних информација. Директнија метода се може применити ако:

- ученици имају довољно искуства у пружању повратних информација;
- (важније) ученици могу веровати наставнику да неће кажњавати отворену критику, нпр. давањем лоших оцена или личним вербалним нападом;
- (још важније) ученици верују један другоме и поштују свачије различито мишљење и конкретно искуство у учењу.

1. корак: ученици један по један долазе пред флипчарт и директно уносе бодове. Не испуњавају радни материјал за ученике 6.3. Уместо тога, ученици добијају црвене и зелене траке папира (добар је и бели папир који је правилно означен) и уносе своје личне повратне изјаве. Оне се потом прикупљају и двочлани тимови ученика их представљају осталим ученицима. Најбоље је

да ученици сами излазе и гласно читају своје изјаве, коментаришући их ако желе.

Ове траке се лепе на флипчарт и сврставају у групе ако се у њима понавља исти аргумент. Поднаслови и кључне речи омогућавају организовање добијених повратних информација.

Основно правило током примања повратних информација: не дају се коментари, не дискутује се

Који год приступ прихватили, важи основно правило: изјаве се не коментаришу током фазе давања повратних информација. То би пореметило распоред рада јер би дискусија могла да започне прерано, па би на тај начин био занемарен принцип једнаких могућности за све ученике. Наставник председава овом фазом и адекватно реагује ако ученици дају коментаре, смеју се, или се ругају изјавама других ученика.

3. Завршна дискусија

Део часа који се састоји од давања повратних информација формира сопствени дневни ред, па се не могу дати савети о томе како организовати садржај. Ево неколико предлога за почетак дискусије, као помоћ ученицима приликом читања повратних порука.

Мета за пикадо:

- Која питања чине доминантну групу са изјавама слагања или неслагања? Зашто?
- Која питања указују на распон од једног до другог екстрема? Зашто?

Личне повратне поруке:

- Да ли постоје групе – изјаве које се понављају?

Завршна дискусија може се бавити следећим питањима:

- Које су добре стране наших часова ЕДЦ/ХРЕ? Да ли треба да наставимо да радимо на исти начин?
- Који су недостаци наших часова ЕДЦ/ХРЕ? Шта морамо променити или побољшати? На који начин?

(Следећа питања могу бити укључена као додатак радном материјалу б.3).

- Каква је моја лична одговорност? Шта лично могу учинити како бих допринео нашем успеху?
- Шта бих ја лично волео/волела још да научим ? Какви задаци ме занимају, или ми највише помажу?

Ученици и наставник одлучују – можда чак и заједно – које резултате из дела који се односи на повратне информације могу искористити у будућем планирању часова. Једна од најважнијих ствари коју ученици – а можда и наставник – треба да схвате је да наставник и ученици, да би били успешни, зависе једни од других, као стручњаци и они који уче.